

ha apert la segona jornada del convegn e ha affrontat una reflexi3 de ample respiri sul temp cronol3gic. Partent de algunes consideracions de carakter matemàtic sul cicle dell'any, lo estudi3 ha mostrat com l'acumul3 de cicles regulars pu3 generar fenomenis de fet3 impredecibils, traent-ne algunes reflexions sull'origen e la "naturalitat" del cas.

La rapida carrellada de títols e tems tend, almeny a grans línies, la portada dell'apertura d'horizonte voluta dall'organitzador del convegn, que ha saput renderla fructuosa invitant tots els intervenents a no donar per scontats concets e presuposts e a evitar el "gergo" compartit all'interne de les diverses tribus científiques (no parlo de quell'apparat terminol3gic sectorial, fonamentalment per organitzar el saber, quant a quella component gergal, amb la qual els membres de aquestes tribus si reconeixen e si distinguen els uns dels altres). En particular els estudi3s provinents de les ciències "dures" han fet un admirable esforç divulgatiu del qual nos "umanistes" som estat grat.

A part de la plaçevole ventada de novitat, no son doncs mancats punts per un estudi que cerchi de considerar els sapers populars, intès com sedimentaci3 de coneixements sul món que ens envolta e su nos mateixos, a la llum dels dades que les ciències físiques, biol3giques, matemàtiques ecc., posson posar a nostra disposici3.

Matteo RIVOIRA
Universitat degli Studi di Torino

Eugeni d'Ors, llums i ombres (28 de maig de 2015). — El propassat 28 de maig es presentà a la seu de l'IEC el llibre/catàleg Eugeni d'Ors. *Potència i resistència*, publicat per la Instituci3 de les Lletres Catalanes (ILC). I ho feu en una jornada dedicada a Eugeni d'Ors en la qual van intervenir alguns dels autors dels textos que recullen el llibre. La jornada es completà amb la projecci3 de diversos fragments d'entrevistes fetes sobre l'autor per alguns dels seus especialistes o persones que el coneixien. Entre els quals Jaume Vallcorba Plana en el que es pot considerar com una de les seves darreres intervencions públiques.

L'existència d'aquestes entrevistes i el mateix format del llibre, la riquesa d'imatges i documentaci3 inèdita aportada expliciten el seu origen: un projecte d'exposici3 sobre Ors que s'havia de celebrar a l'Arts Santa Mònica quan el dirigia Vicenç Altai3 però que el seu canvi en la direcci3 i els costos de la crisi havien ajornat. Felicitment la nova direcci3 de la ILC recull la idea i impulsa el projecte de recollir el material gràfic i escrit que havia de constituir el catàleg de l'exposici3 i que avui es converteix en el llibre que comentem i que, amb les trenta-quatre intervencions i autors que incorpora, esdevé la darrera aportaci3 i revisi3 de la vida i obra d'Ors. Del tot imprescindible i del tot necessària. Una vida i obra polièdrica amb miralls i reflexos contradictoris i diferents.

Darrere de l'exposici3 i del llibre/catàleg hi ha el treball de Xavier Pla que al llarg de dos anys tingué l'encàrrec i fou comissari de l'exposici3 i ara ha tingut cura de l'edici3 del llibre. Que la Jornada d'Ors hagi tingut lloc a l'Institut d'Estudis Catalans, d'on Ors en fou el segon secretari, i que hagin estat les institucions oficials que preparassin l'exposici3 i la ILC que hagi concl3 el projecte amb l'edici3 del llibre/catàleg té o pot tenir una significaci3 que no es pot menystenir. Ningú no podrà canviar mai la biografia ni l'actitud d'Eugeni d'Ors que queda fixada per la hist3ria. En tot cas noves dades aporten més raons per a explicar o interpretar millor el procés que d'Ors seguí en vida. Però també queda un pensament, una ideologia i projecte cultural obert, que no està del tot explorat ni sistematitzat. Com és sabut i dit, falten encara aportacions més definitives que des d'un pensament filos3fic, cultural i polític abastin i expliquin millor totes les potencialitats, molt obertes, del personatge. La distància hist3rica, cauteritzades les ferides del temps i els protagonistes que hi participaren, ja ho permet. Per aix3 sembla possible pensar que la jornada del propassat

dia 28 i l'edició del llibre/catàleg és, si bé no una rehabilitació completa, sí una crida responsable a rellegir i interpretar, des del present, l'obra d'un dels intel·lectuals catalans més sobresortints de les primeres dècades del segle passat. Els orsians del país —diria que cada cop són més els interessats per trobar, descobrir o explicar els diversos desllorigadors, idees matriu, del seu pensament cultural i crític— acrediten la feina que s'està fent. I tothom sap i coneix que entre aquets orsians hi ha representants de concepcions ideològiques i estètiques ben diferents i, a vegades contraposades, la qual cosa confirma i assegura una visió oberta i no reductora de la vida i obra de l'autor.

Sense entrar en detalls, que ara seria impossible, només cal dir que la Jornada dedicada a Ors s'estructurà entorn de tres taules rodones on diversos estudiosos analitzaren el vessant social i polític (catalanisme/falangisme); la identitat del jo i el desdoblament en els heterònims i les oceànides o personatges femenins de les seves, dites, novel·les com Teresa, Gualba o Lídia. La clausura fou a càrrec d'Oriol Pi de Cabanyes que, sota el títol de «L'últim Ors a Catalunya», presentà el retorn d'Eugeni d'Ors i la seva instal·lació a Vilanova i la Geltrú després del que es pot considerar com la seva "segona defenestració" atès que en els anys vint Ors marxà de Catalunya però també en els quaranta fou exclòs i li retiraren qualsevol responsabilitat política i cultural dins del règim franquista on ell havia tingut un paper destacat en els primers anys. D'alguna manera es pot parlar d'un possible doble fracàs perquè tot i la importància de la seva acció pública i cultural mai no reeixí a perllongar-se en la funció interventiva i orientadora que s'havia autoatorgat. Per una raó o altra, i sens dubte la seva complexa personalitat deuria tenir molt a veure, les autoritats polítiques, d'un i altre signe, acabaren retirant-li el seu suport. El darrer Ors retorna amb voluntat de retrobament i enllaç amb noms de les noves generacions com fou el cas de Tàpies o Oriol Bohigas.

Les ponències de la Jornada estan, com s'ha dit, totes recollides a *Eugeni d'Ors. Potència i resistència*, llibre/catàleg que es converteix, avui, en una necessària i immillorable introducció als estudis i a tota la problemàtica orsiana. Bona part de les seves llums i ombres queden explicitades i, en alguns casos, s'obren camí enriquint amb noves interpretacions la perspectiva sobre l'autor: l'ús i funció del heterònims, les raons polítiques i administratives que porten a la seva defenestració i ruptura; la personalitat, estètica i identificació de les seves oceànides; les moltes dualitats que configuren el seu pensament, entre les principals el classicisme contra el romanticisme i la interpretació del barroc; la seva angelologia; la relació-confrontació d'Ors amb Ortega, el seu paper en la revalorització del misteri d'Elx, el canvi de criteri i posició sobre el que és i significa una nova teoria literària com la literatura comparada; la relació d'Ors amb el pensament i obra d'intel·lectuals de l'època com Ferrater Mora, Dionisio Ridruejo o Joan Fuster, que fou, d'altra banda, el primer intel·lectual català a la postguerra que reivindicà Ors diferenciant "interès" amb "identificació". Una suma, doncs, de veus que resituen Eugeni d'Ors en la perspectiva d'avui i que han d'ajudar a perfilar, més i millor, el seu paper en la història recent.

Àlex BROCH
Institut del Teatre

«Com en dius?» Noms de jocs d'infants a la plaça Vicenç Martorell (28 de maig de 2015). — El 8 de juny del 2015, Joan Veny i Clar va rebre el 47è Premi d'Honor de les Lletres Catalanes de mans d'Òmnium Cultural en un acte al Palau de la Música Catalana.

Durant les setmanes prèvies es van fer diverses activitats amb l'objectiu de visibilitzar i popularitzar l'obra del guardonat, especialment la seva recerca a l'*Atlas Lingüístic del Domini Català*. Una d'aquestes activitats va ser un joc interactiu que consistia a dir quines paraules es coneixen per a designar una quinzena de conceptes estudiats a l'*Atlas*, tots relacionats amb jocs infantils. Més de 4.000 persones van respondre el qüestionari elaborat a partir de preguntes indirectes i il·lustracions. Les respostes van ser comentades per Joan Veny mateix, tot conversant amb